Antieke geschiedschrijvers op een rij

Literair proza uit de oudheid is vrijwel altijd filosofisch, retorisch of historiografisch van aard, en slechts zelden fictie. Voor gewone lezers is dat niet zo'n probleem: zij hebben een reeks van fraaie teksten tot hun beschikking. Voor historici ligt dat echter anders. Voor hen zijn de antieke geschiedschrijvers de belangrijkste bronnen voor kennis van de oudheid, maar tegelijk zijn ze maar ten dele betrouwbaar. Anders dan historici van nu deinzen antieke geschiedschrijvers als Herodotus, Livius en Tacitus niet terug voor een sappig verhaal, een persoonlijke afrekening of een fictieve redevoering gelegd in de mond van een personage. Hun getallen en feiten zijn principieel niet te vertrouwen, bronvermeldingen laten ze achterwege en ze schrijven deels vanuit totaal vreemd geworden wereldopvattingen gebaseerd op god, noodlot of onafwendbaarheid van de loop der geschiedenis.

Wat is er dan nog *waar* of *feit* in hun boeken? Hoe moet je ermee omgaan? Michael Grant, een vooraanstaand kenner van de oude geschiedenis, heeft in *Greek & Roman Historians* een aantal van dit soort constateringen en vragen op een rij gezet, samen met een korte typering van de antieke historici. Dat vormt tezamen een heel nuttige inleiding op de antieke historiografie en haar bekendste vertegenwoordigers. Natuurlijk rijst de vraag: kunnen we bij dit alles de antieke geschiedschrijvers nog wel serieus nemen? Ja, zegt Grant, want het blijven onze belangrijkste bronnen en bovendien zijn veel van hun boeken tijdloze kunstwerken. Toch bevredigt dat antwoord niet echt. Want hoe kunnen moderne historici die ‘literaire vertekeningen’ waarderen en tegelijk een historische kern achterhalen? Zit er dan toch zoiets als een objectieve waarheid achter verscholen? Ook de nogal classicistische blik van Grant is storend. Twaalf grote Griekse en Romeinse auteurs krijgen alle aandacht, terwijl de rest naar een hoofdstukje achterin verbannen wordt, inclusief belangrijke schrijvers als Dio Cassius, Appianus en Arrianus. Verder krijgen literaire stijl en taal nauwelijks aandacht.

Daarmee oogt Grants benadering wel een tikje ouderwets. Toch ken ik geen andere boek dat zo helder en beknopt de wezenlijke trekken van de antieke geschiedschrijving schetst. *Greek & Roman Historians* is daarom warm aanbevolen als inleiding en overzicht. Studenten geschiedenis en klassieken, maar zeker ook belangstellende lezers zullen er veel aan hebben.

□ Vincent Hunink

Michael Grant, *Greek & Roman Historians. Information and Misinformation,* Routledge, London/New York, 1995, 172 blz. (paperback), £ 10,99.